

Sociale dumping maakt job in bouw onaantrekkelijk

‘Bouwsector kampt met nijpend personeelstekort’

Bouwvakkers gezocht! Nu het aantal inschrijvingen in technische en beroepsopleidingen op een historisch minimum ligt, kampt de bouwsector met een toenemend personeelstekort. Maar ook de dalende populariteit en sociale dumping spelen de sector parten.

Nu de economie opnieuw aantrekt, borrelt de Vlaamse baksteen in de maag weer op. Aannemers worden overstelpt met aanvragen voor kleine en grote bouwprojecten. De sector lijkt dus goed te boeren. Maar achter de schermen loopt toch heel wat mis. De slinkende instroom uit het onderwijs en de toenemende uitstroom van ouder personeel zadelt de sector op met een nijpend personeelstekort. Grootschalige sociale dumping heeft de afgelopen jaren ook duizenden banen gekost. En op de koop toe dankten bouwbedrijven afgelopen december nog eens duizend arbeiders af door een nieuwe wet rond opzegtermijnen. ‘Het is duidelijk dat het zo niet verder kan’, zegt het ACV.

Personeelstekort

Bouwbedrijven hebben het steeds moeilijker om technisch geschoold personeel te vinden. En het ziet er niet meteen naar uit dat dat binnenkort zal veranderen. Het aantal inschrijvingen in technische en beroepsopleidingen is vorig jaar gedaald

tot een historisch minimum: amper 44 000 middelbare schoolstudenten kozen voor een richting in een vakschool. ‘Jongeren wagen liever hun kansen in hogere richtingen, hoewel ze daar niet altijd thuishoren’, legt Dominiek Lafaut van ACVBIE West-Vlaanderen uit. ‘Het gevolg is dat we de instroom van nieuwe vaklui jaar na jaar zien dalen.’ Maar de sector zoekt ook dringend hoger opgeleid personeel. Nieuwe bouwtechnieken en strengere regels rond bijvoorbeeld energie-efficiëntie vergen namelijk meer technisch

Inschrijvingen voor technische en beroepsopleidingen bouw zitten op historisch minimum.

inzicht. ‘De rol van bouwingenieurs, calculators of projectleiders is daardoor de laatste jaren aanzienlijk toegenomen’,

zegt Patrick Vandenberghe, voorzitter van ACVBIE.

Dat steeds minder jongeren heil zien in een baan in de bouw heeft volgens het ACV te maken met de dalende populariteit van de sector. ‘Werken in de bouw is zwaar’, legt Patrick Vandenberghe uit. ‘Je werkt buiten, je moet soms verre verplaatsingen maken, en de werkdruk stijgt stelselmatig.’ Dat maakt niet alleen dat de instroom vanuit het onderwijs daalt, maar ook dat de uitstroom uit de sector toeneemt. ‘Vroeger hadden bouwvakkers een aantrekkelijk statuut: ze konden werken onder goede arbeidsvoorwaarden en kregen een mooi loon. Maar wie in pakweg een autofabriek werkt, is tegenwoordig even goed af. En die jobs zijn vaak dichterbij huis. Het hoeft dus niet te verbazen dat veel bouwvakkers de overstap maken.’

Sluimerende sociale dumping

Dat het statuut van bouwvakkers geleidelijk aan wordt uitgehold, is volgens Patrick Vandenberghe vooral te wijten aan sociale dumping. ‘Doordat buitenlandse bouwvakkers hier tijdelijk onder hoge werkdruk en tegen lage lonen komen werken, worden Belgische bouwvakkers uit de markt geprezen. De afgelopen zes jaar zijn daardoor maar liefst 25 000 arbeidsplaatsen verloren gegaan. En de oneerlijke concurrentie leidt

er ook toe dat Belgische bouwvakkers nu meer en flexibeler moeten werken zonder dat daar compensaties tegenover staan.’ Onlangs besliste de Europese Commissie om de wetgeving rond werken in een andere lidstaat te verstrengen en strikter toe te passen. Sociale dumping via detachering neemt daardoor geleidelijk af. Maar er steken wel nieuwe vormen van fraude de kop op, zoals de schijnzelfstandigheid. Arbeiders komen dan hier werken onder een zelfstandigenstatuut, terwijl ze eigenlijk in loondienst zijn. Hun werkgever kan zo lage lonen blijven betalen, de sociale zekerheidsbijdrage blijven ontwijken en arbeiders onbepaald laten werken.

Voor Dominiek Lafaut is de maat intussen vol. ‘De situatie is onhoudbaar geworden. Daarom voeren we volgende week actie bij het nieuwe AZ Delta in Roeselare. Bij dat bouwproject werden heel wat buitenlandse bouwvakkers tewerkgesteld. We willen zo de grootschalige sociale dumping in de bouw symbolisch aanklagen. We vragen eerlijke arbeidsomstandigheden en lonen voor alle bouwvakkers, ook buitenlandse. Tegelijk pleiten we voor een degelijke hervorming van het onderwijs. Zo willen we jongeren opnieuw warm maken voor een baan in de bouw.’

Jelgher Wandels

